

A NORMÁL ÉS NEHÉZ BETONOK NYOMÓSZILÁRDSÁGI OSZTÁLYAI, KÜSZÖB ÉS ÁTLAG ÉRTÉKEI

[„A normál és nehéz betonok nyomószilárdsági osztályai, küszöb és átlag értékei”
című táblázat erre a mondatra kattintva olvasható.](#)

Megjegyzések:

Az **MSZ 4719:1982** nemzeti szabvány a nyomószilárdság értékeket az **MSZ 4715/4:1987** nemzeti szabvány szerint vegyesen tárolt, légszár az állapotban vizsgált próbatesteken értelmezi.

Az **EN 206-1:2000** európai szabvány szerint a nyomószilárdságot végig vízben tárolt, vizes állapotú próbatesteken kell meghatározni. A fenti táblázat a próbatestek vegyes és víz alatti tárolásának, illetve a légszár és vizes állapotukban végzett vizsgálat eredményeinek eltéréseit nem veszi figyelembe.

Az eltéréseket *Dr. Erdélyi Attila* tanár úr 2000. októberi oktatási segédlete alapján lehet számításba venni. Német tapasztalatok szerint [Hillsdorf, H. K.: Betonkalender 1993. Teil I. p. 43.] a vegyesen tárolt próbakockák 28 napos nyomószilárdsága a C50/60 nyomószilárdsági osztályig 1,087-szerese, e felett 1,053-szerese a végig vízben tárolt és vizesen tört próbakockák nyomószilárdságának. Ezért az MSZ 4719 szabványban előírt, vegyes próbakocka tárolás mellett érvényes minősítési értékeket 1,087-del, illetve 1,053-del meg kell szorozni, hogy azok a végig vízben tárolt próbakockák EN 206-1:2000 szerinti legkisebb karakterisztikus (előírt) értékeinek megfeleljenek. Ugyanez érvényes a próbakockák átlagos nyomószilárdsági értékeire is.

Ha **például** egy mintacsoport vegyes tárolású próbakockáinak nyomószilárdsági jellemző értéke $31,7 \text{ N/mm}^2$, akkor várható, hogy ugyanezeket a próbakockákat végig víz alatt tárolva $31,7/1,087 = 29,2 \text{ N/mm}^2$ nyomószilárdsági jellemző érték adódik. Amíg tehát a szóban forgó próbakockák vegyesen tárolva megfeleltek az MSZ 4719:1982 szerinti C 25/30 nyomószilárdsági osztálynak, addig végig víz alatt tárolva csak C 20/25 MSZ EN 206-1:2002 szerinti nyomószilárdsági osztályt képviselnek. Más szóval a példa szerinti vegyes tárolású próbakockák jellemző értékét a jövőben nem az MSZ 4719 szerinti 30 N/mm^2 minősítési értékkel, hanem az annak megfelelő $1,087 \cdot 30 = 32,6 \text{ N/mm}^2$ értékű, MSZ EN 206-1 szerint értelmezett követelménnyel kell összevetni. Minthogy $1,087 \cdot 25 = 27,2 < 31,7 \text{ N/mm}^2 < 1,087 \cdot 30 = 32,6$, ezért vegyesen tárolt próbakockáink nyomószilárdsági osztálya az európai szabvány szerint valójában csak C 20/25. Ha példánkban MSZ EN 206-1:2002 szerinti C 25/30 nyomószilárdsági osztályú betont akarunk készíteni, akkor vegyesen tárolt próbakockáink nyomószilárdsági jellemző értéke $31,7 \text{ N/mm}^2$ helyett legalább $1,087 \cdot 30 = 32,6 \text{ N/mm}^2$ karakterisztikus (előírt) nyomószilárdságú kell, hogy legyen. (Az más kérdés, hogy az európai szabvány szerinti küszöbérték számítás mikor-milyen hatással lesz a nyomószilárdsági osztály követelményének teljesíthetőségére.)

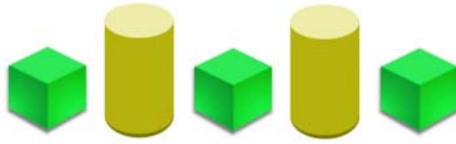
Megjegyezzük, hogy

- az EN 206-1:2000 európai szabvány német nemzeti alkalmazási dokumentuma, a DIN 1045-2:2001-07 szabvány is $0,92 = 1/1,087$ értékben adja meg a víz alatt és a vegyesen tárolt próbakockák előírt nyomószilárdsági jellemző értékének hányadosát a C 50/60 nyomószilárdsági osztályig, míg e felett, tehát a nagy szilárdságú betonok próbakockái esetén a $0,95$ értékű hányadost alkalmazza. Ugyanígy rendelkezik az osztrák nemzeti alkalmazási dokumentum, az ÖNORM B 4710-1:2001 is;
- a $0,92 = 1/1,087$ átszámítási tényezőt csak a próbakockák esetén szabad alkalmazni, mert a víz alatt tárolt és a vegyesen tárolt próbahengerek nyomószilárdságának hányadosa nem $1/1,087 = 0,92$, hanem mintegy $1/1,031 = 0,97$.

Dr. Szalai Kálmán tanár úr tájékoztatásából ismert, hogy 1999-ben módosították a Közúti Hídszabályzatot, amelyet a BME Vasbetonszerkezetek Tanszéke, az AKMI és a MAÚT által 1999-ben, CD-ROM alakjában is kiadott “Vasbetonhíd kézikönyv és tervezési segédlet” tárgyal. A kézikönyv szerzői: Dr. Szalai Kálmán (főszerkesztő), Dr. Farkas György, Dr. Erdélyi Attila, Dr. Loykó Miklós, Koris Kálmán, Kovács Tamás, Péczely Attila. A **Közúti Hídszabályzat** módosulásai “az erőtani és tartóssági követelményeket közelítik az EC előírásokhoz, illetve megoldásokhoz”. E forrásmunkákból állítottuk össze a következő táblázatot, amely a beton nyomószilárdsági osztályok R_{bk} minősítési értékeit tartalmazza a próbatest típusának függvényében a CD-ROM 3.3.1.1. táblázata és a Közúti Hídszabályzat’ 2000 előírás 2. táblázata alapján:

Próbatest mérete (mm)	Próbatest tárolás	C 16/20	C 20/25	C 25/30	C 30/37	C 35/45	C 40/50	C 45/55	C 50/60	C 55/67
F150*300 mm méretű henger	víz alatt	16	20	25	30	35	40	45	50	55
150 mm méretű kocka	víz alatt	20	25	30	37	45	50	55	60	67
	vegyesen	22	27	33	40	49	54	60	67	73
200 mm méretű kocka	víz alatt	18	23	28	34	40	45	50	55	62
	vegyesen	19	24	29	35	42	47	52	57	nincs adat

Az EN 206-1:2000 európai szabványban szereplő **“karakterisztikus nyomószilárdság”** kifejezést az 5.5.1.2. fejezet idevágó mondata alapján könnyen értelmezhetjük. A mondat németül így hangzik: “Die charakteristische Festigkeit des Betons muss gleich der oder größer als die minimale charakteristische Druckfestigkeit für die festgelegte Druckfestigkeitsklasse sein, siehe Tabellen 7 und 8.” Azaz a beton karakterisztikus szilárdsága egyenlő vagy nagyobb kell, hogy legyen, mint a legkisebb karakterisztikus nyomószilárdság a 7. és 8. táblázat szerinti, vonatkozó nyomószilárdsági osztályban.

Tehát az EN 206-1:2000 európai szabvány a nyomószilárdság mai szóhasználatunk szerinti jellemző értékét (jele: R_k az MSZ 4720-2:1980 nemzeti szabványban) “karakterisztikus nyomószilárdság”-nak nevezi, és jelölésére az f_c szimbólumot használja. A nyomószilárdság minősítési értékét (jele: $R_{k,nom}$ az MSZ 4719:1982 nemzeti szabványban) az EN 206-1:2000 európai szabványban a “legkisebb karakterisztikus nyomószilárdság” fejezi ki, jele f_{ck} .

Úgy gondolom, hogy nem követünk el hibát, ha az MSZ EN 206-1:2002 honosított európai szabványban

- az “ $f_c = \text{charakteristische Druckfestigkeit}$ ” kifejezést **“nyomószilárdsági jellemző érték”**-nek,
- az “ $f_{ck} = \text{minimale charakteristische Druckfestigkeit}$ ” és a “ $\text{charakteristische Mindestdruckfestigkeit}$ ” kifejezéseket pedig **“nyomószilárdsági minősítési érték”**-nek

fordítjuk, és ezt a szabványon értelemszerűen végigvisszük.

Eddigi szóhasználatunk megőrzése az 5%-os küszöbértéket az eddigiektől eltérő módon kifejező fogalmak értelmezését segíti, még akkor is, ha értékeik számításmódja és így szigorúan vett tartalmuk is más a nemzeti, és más az európai beton szabványokban.

Az illetékes szabványügyi műszaki bizottság, amely a szóban forgó európai szabvány magyar fordítási szövegét 2001. szeptember 27-én tárgyalta, fenti javaslatomat érveim ellenére, számomra érthetetlen módon, sajnos nem fogadta el. Ennek az lett a következménye, hogy az MSZ EN 206-1:2002 honosított szabványban a minősítési érték és a jellemző érték fogalma félreérthető:

Fejezet és táblázat	Helytelen magyar szöveg	Helyes értelmezés
3.1.32. fejezet címe	Jellemző szilárdság. Az a szilárdsági érték, amely alá az értékelésbe bevont betontérfogat valamennyi lehetséges részének szilárdságvizsgálati eredményeiből legfeljebb 5% esik.	A szilárdság alsó 5%-os küszöb értéke vagy alsó 5%-os kvantilise. (Ugyanis a szöveg a minősítési érték és a jellemző érték fogalmát egyaránt fedi).
3.2. fejezet	$f_{ck, cyl}$ és $f_{ck, cube}$ A beton jellemző szilárdsága	A beton nyomószilárdságának minősítési értéke
3.2. fejezet	$f_{c, cyl}$ és $f_{c, cube}$ A beton nyomószilárdsága	A beton nyomószilárdságának jellemző értéke
3.2. fejezet	f_{tk} A beton jellemző hasító-húzó szilárdsága	A beton hasító-húzó szilárdságának minősítési értéke
4-3.1. fejezet második mondata	Az osztályozáshoz a 150 mm átmérőjű, 300 mm magas hengerek 28 napos nyomószilárdságának jellemző értékét ($f_{ck, cyl}$) vagy a 150 mm élhosszúságú kockák 28 napos nyomószilárdságának jellemző értékét ($f_{ck, cube}$) szabad használni.	Az osztályozáshoz a 150 mm átmérőjű, 300 mm magas hengerek 28 napos nyomószilárdságának minősítési értékét ($f_{ck, cyl}$) vagy a 150 mm élhosszúságú kockák 28 napos nyomószilárdságának minősítési értékét ($f_{ck, cube}$) szabad használni.
7. és 8. táblázat fejléce	A legkisebb jellemző hengerszilárdság $f_{ck, cyl}$	A hengerszilárdság minősítési értéke
7. és 8. táblázat fejléce	A legkisebb jellemző kockaszilárdság $f_{ck, cube}$	A kockaszilárdság minősítési értéke
5.5.1.2. fejezet negyedik bekezdése	A betonszilárdság jellemző értéke legyen egyenlő vagy nagyobb, mint az előírt nyomószilárdsági osztálynak a legkisebb jellemző értéke, lásd a 7. és a 8. táblázatot.	A beton nyomószilárdságának jellemző értéke legyen egyenlő vagy nagyobb, mint az előírt nyomószilárdsági osztályhoz tartozó minősítési érték, lásd a 7. és a 8. táblázatot.
5.5.1.3. fejezet második bekezdése	A beton jellemző hasító-húzó szilárdsága legyen egyenlő vagy nagyobb, mint az előírt jellemző hasító-húzó szilárdság.	A beton hasító-húzó szilárdságának jellemző értéke legyen egyenlő vagy nagyobb, mint a hasító-húzó szilárdság előírt minősítési értéke.

8.2.2.3. fejezet harmadik bekezdése	Akár a kezdeti, akár a folyamatos gyártásból vett minták vizsgálati eredményei akkor felelnek meg az előírt jellemző hasító-húzó szilárdságnak (f_{tk}), ha a 16. táblázatban megadott, az adott termelési folyamatra vonatkozó mindkét feltételt kielégítik.	Akár a kezdeti, akár a folyamatos gyártásból vett minták vizsgálati eredményei akkor felelnek meg a hasító-húzó szilárdság előírt minősítési értékének (f_{tk}), ha a 16. táblázatban megadott, az adott termelési folyamatra vonatkozó mindkét feltételt kielégítik.
K3. fejezet bal oszlopának harmadik sora	Minden egyes értékelési időszakban valamennyi átszámított eredmény átlagos szilárdsága nagyobb vagy egyenlő, mint a referenciabeton jellemző szilárdsága, plusz 1,48 x a család szabványos szórása (14. táblázat, 1. feltétel)	Minden egyes értékelési időszakban valamennyi átszámított eredmény átlagos szilárdsága nagyobb vagy egyenlő, mint a referenciabeton szilárdságának minősítési értéke, plusz 1,48 x a család szabványos szórása (14. táblázat, 1. feltétel)

Végül az MSZ EN 206-1:2002 NAD (2004) nemzeti alkalmazási dokumentumot a Magyar Betonszövetség megbízásából készítő egyetemi bizottság 2003. januárjában azt fogadta el, hogy az EN 206-1:2000 és az MSZ ENV 1992-1-1:1999 szabvány (MSZ ENV 1992-1, -2, -3, -4 Eurocode 2) szerinti “karakterisztikus szilárdság” magyar fordítása “jellemző szilárdság”, a “legkisebb karakterisztikus szilárdság” magyar fordítása “előírt jellemző szilárdság”, és ettől való megkülönböztetésül a mérési eredményekből számított “karakterisztikus szilárdság” magyar fordítása “tapasztalati jellemző szilárdság”.

Tehát a “jellemző szilárdság” a szilárdság 5%-os alsó küszöb értéke (kvantilise), amelyet követelményként a **szilárdság előírt jellemző értékének**, mérési eredményekből számított adatként a **szilárdság tapasztalati jellemző értékének** nevezünk.

Például a 28 napos korú beton nyomószilárdsága esetén:

- a **nyomószilárdság előírt jellemző értéke** követelmény, amelyet az előíró (építető, szerkezettervező, betontechnológus) ad meg az MSZ EN 206-1:2002 NAD (2003) szabvány szerint. Jele: $f_{ck,cyl}$ a Φ 150 mm átmérőjű, 300 mm hosszú próbahengeren, illetve $f_{ck,cube}$ a 150 mm élhosszúságú próbakockán értelmezve;
- a **nyomószilárdság tapasztalati jellemző értéke** mérési eredményekből számított adat. Jele: $f_{ck,cyl,test}$ a Φ 150 mm átmérőjű, 300 mm hosszú próbahengeren, illetve $f_{ck,cube,test}$ a 150 mm élhosszúságú próbakockán értelmezve.”

Vagy például a 28 napos korú beton hasító-húzószilárdsága esetén:

- a **hasító-húzószilárdság előírt jellemző értéke** követelmény, amelyet az előíró ad meg az MSZ EN 206-1:2002 NAD (2004) szabvány szerint. Jele: f_{tk} a Φ 150 mm átmérőjű, 150 mm hosszú próbahengeren értelmezve;
- a **hasító-húzószilárdság tapasztalati jellemző értéke** mérési eredményekből számított adat. Jele: $f_{tk, test}$ a Φ 150 mm átmérőjű, 300 mm hosszú próbahengeren értelmezve.

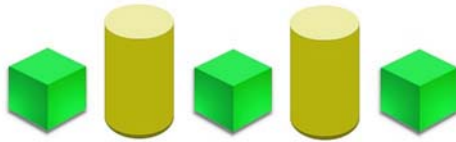
Megállapodás született arról is, hogy “ha a szilárdság értékelésébe bevont próbatestek mérete a fentiektől eltér, akkor minden próbatest szilárdságának mért értékét át kell számítani az ugyan olyan alakú, szabványos méretű próbatest szilárdságára, és a szilárdság tapasztalati jellemző értékét az ugyan olyan alakú szabványos méretű próbatestre átszámított szilárdságokból kell meghatározni”.

A **C 30 és C 55 nyomószilárdsági osztályok közötti tartományban** a 150 mm méretű kockákhoz tartozó alsó 5 %-os küszöb értékek az MSZ 4719:1982 és az EN 206-1:2000 szabványokban **eltérnek egymástól**. Ebben a tartományban egyazon nyomószilárdsági osztályon belül az előbbiek ($R_{k150, nom}$) kisebb, az utóbbiak ($f_{ck, cube}$) nagyobb számértékek. Ennek megfelelően a honosított MSZ EN 206-1:2002 szabvány hatálybalépésének időpontjától az utóbbi, tehát nagyobb értékeket használjuk. E változás a C 30 és C 55 nyomószilárdsági osztályok közötti tartományban természetesen a beton nyomószilárdsági osztályok törtvonal utáni számjelét, és a 200 mm méretű kockákhoz tartozó alsó 5 %-os küszöb értékeket is érintik. Ahol a küszöb érték változik, ott az átlag érték is módosul.

A történeti igazsághoz tartozik, hogy MSZ 4719:1982 nemzeti szabványban szereplő $R_{k150, nom}$ küszöb értékeket a szabvány készítői annak idején az ISO 3893:1977 nemzetközi szabványból vették át, és annak honosított, MSZ ISO 3893:1991 számú változatában is ezek a kisebb, ma már helytelenített számértékek szerepelnek. Az MSZ ISO 3893:1991 nemzetközi szabvány előszavában azt is olvashatjuk, hogy az MSZ ISO 3893:1991 “szabvány az EN 60950:1985 európai szabvánnyal is megegyezik”. Az EN 60950 számú európai szabványnak ma már más a tartalma (Informatikai berendezések elektromos és tűz biztonsága).

Budapest, 2001. április 12.

A 200 mm méretű próbakockák átlagos nyomószilárdsága, mint a betontervezés alapadata

Az 1982. előtt, - az MSZ 4715-4:1972 és az MSZ 4719:1977, illetve az ezeket megelőző szabványok érvényessége idején - kidolgozott és napjainkban is alkalmazott betontervezési módszerek, és különféle tulajdonságok, mérési eredmények (például roncsolásmentes nyomószilárdság vizsgálat) átszámítási összefüggéseinek használata megköveteli, hogy a beton MSZ EN 206-1:2002 honosított európai szabvány szerinti nyomószilárdsági osztályát a 200 mm méretű próbakockák átlagos nyomószilárdságának függvényében egységesen fejezzük ki.

A Bolomey-Palotás-féle betontervezés alapadata a 200 mm méretű, vegyesen (2-7 napig víz alatt, azután laboratóriumi levegőn) tárolt, légszáras állapotban vizsgált próbakockák átlagos, 28 napos $R_{m200} = R_{m200, \text{vegyesen}}$ nyomószilárdsága:

$$x = \frac{1}{\frac{R_{m200}}{A} + 0,3}$$

ahol “x” a vízcementtényező és “A” a cement minőségétől függő állandó.

Adott beton nyomószilárdsági osztályhoz adott “x” vízcementtényező és adott R_{m200} átlagos nyomószilárdság (lásd a 2001. április 12-i táblázat utolsó oszlopát) tartozik.

Kérdés, hogy a megtervezendő, nyomószilárdsági osztályával adott beton esetén a Bolomey-Palotás-féle $x=f(R_{m200})$ összefüggésbe helyettesítendő, a nyomószilárdsági osztály által adott $R_{m200, \text{nom}}$ érték egyszerűen hogyan számítható ki, ha a nyomószilárdsági osztályt meghatározó próbakocka mérete nem 200 mm, hanem 150 mm, és nem vegyesen, hanem végig víz alatt tárolt.

A következő táblázat az MSZ EN 206-1:2002 szabvány szerinti beton nyomószilárdsági osztály és a beton nyomószilárdságának 200 mm méretű próbakockákon értelmezett tervezési értéke közötti harmonikus összefüggést adja meg:

A beton nyomószilárdsági osztálya víz alatti tárolás esetén az MSZ EN 206-1:2002 szabvány szerint	A beton átlagos nyomószilárdságának 200 mm méretű próbakockán értelmezett névleges tervezési értéke N/mm ²	
C $f_{ck,cyl}/f_{ck,cube}$	$R_{m200, nom}$	
(C 4/5; nem szabványos)	(5+3 = 8)	Az MSZ 4798-1:2004 szabvány NAD N2. táblázatába végül bekerült értékek
C 8/10	10+4 = 14	14
C 12/15	15+5 = 20	20
C 16/20	20+6 = 26	26
C 20/25	25+7 = 32	32
C 25/30	30+8 = 38	38
C 30/37	37+9 = 46	47
C 35/45	45+10 = 55	57
C 40/50	50+11 = 61	64
Az 1982. előtt végzett kísérletek eredményei a táblázat utolsó sorában szereplő beton nyomószilárdságot illetve nyomószilárdsági osztályt általában nem haladták meg.		
A táblázatban a $\Delta = R_{m200, nom} - f_{ck, cube}$ növekmény lényegében olyan, a szabványos 150 mm méretű, víz alatt tárolt próbakockára vonatkoztatott $s_{150, cube, vizes}$ szórást jelenít meg, amelynek értéke az $n = 5$ vizsgálati eredményhez tartozó $t = 2,04$ Student-féle tényező mellett: $s_{150, cube, vizes} = 0,5 \cdot \Delta$ tehát például: C 16/20 nyomószilárdsági osztályú beton esetén $\Delta = 6$ és $s_{150, cube, vizes} = 0,5 \cdot 6 = 3$ N/mm², vagy C 25/30 nyomószilárdsági osztályú beton esetén $\Delta = 8$ és $s_{150, cube, vizes} = 0,5 \cdot 8 = 4$ N/mm². (Ez hagyományos felfogás, amely szerint a nyomószilárdság szórása arányos az átlaggal.)		

[Az MSZ EN 206-1:2002 szabvány nyomószilárdsági osztályainak és az \$R_{m200, nom}\$ átlagos kockaszilárdságok kapcsolatának fenti táblázatához a magyarázat ide kattintva olvasható.](#)

Tehetünk egy olyan megállapítást is, hogy a végig víz alatt tárolt 150 mm méretű próbakocka nyomószilárdsága 2-3 % eltéréssel megegyezik a vegyesen tárolt 200 mm méretű próbakocka nyomószilárdságával, mert a 150 mm méretű próbakockát tekintve, a végig víz alatti tárolás és vízzel telített állapotban való szilárdságvizsgálat szilárdság csökkentő hatását lényegében kiegyenlíti a 200 mm méretű próbakockához képest kisebb méretből adódó szilárdság növelő hatás.

Az $R_{m200, nom} = f(f_{ck, cube})$ értéksor bevezetésével a Bolomey-Palotás-féle $x = f(R_{m200})$ összefüggés a következő alakot ölti:

$$x = \frac{1}{\frac{R_{m200, nom}}{A} + 0,3}$$

Az $R_{m200, nom}$ értéksor a Bolomey-Palotás-féle betontervezéshez azért alkalmazható, mert a betontervezés módszerének megválasztására, és a módszer paramétereire a szabványok előírásokat nem tartalmaznak. Azon túl, hogy a megkövetelt betontechnológiai feltételeknek (például legmagasabb vízcementtényező, legkisebb cementtartalom, legkisebb finomrész tartalom, stb.) teljesülniük kell, a módszer helyességét a megtervezett betonösszetétel laboratóriumi kísérleti ellenőrzése kell, hogy igazolja. Az ellenőrzésnek ki kell terjednie a friss és megszilárdult beton testsűrűségére, a konzisztenciára, a nyomószilárdságra, és szükség esetén a beton különleges tulajdonságaira.

Budapest, 2001. december 8.

**A beton alkalmazhatósága az MSZ EN 206-1:2002 NAD (2003) szabvány
környezeti feltételei (kitéti osztályok) szerint**

Alkalmazási terület	Környezeti osztály jele	Beton nyomószilárdsági osztálya legalább	Beton cement-tartalma legalább, kg/m ³	Beton víz-cement-tényezője legfeljebb	Egyéb követelmény
1.1. Környezeti hatásoknak ki nem tett beton szerkezetek					
Környezeti hatásoknak (nedvesség, karbonátosodás, kloridhatás, fagyás/olvadás, kémiai korrózió, koptatóhatás vagy víznyomás) nem ellenálló, szilárdsági szempontból alárendelt jelentőségű beton	XN(H)	C8/10	210	0,75	-
Környezeti hatásoknak (nedvesség, karbonátosodás, kloridhatás, fagyás/olvadás, kémiai korrózió, koptatóhatás vagy víznyomás) nem ellenálló beton	X0b(H)	C12/15	230	0,70	-

1.2. Környezeti hatásoknak ki nem tett vasbeton szerkezetek					
Környezeti hatásoknak (nedvesség, karbonátosodás, kloridhatás, fagyás/olvadás, kémiai korrózió, koptatóhatás vagy víznyomás) nem ellenálló vasbeton, legfeljebb 35% relatív páratartalmú helyen	X0v(H)	C16/20	250	0,70	-
2. Karbonátosodásnak ellenálló beton és vasbeton szerkezetek					
Száraz, vagy tartósan nedves helyen, állandóan víz alatt	XC1	C20/25	260	0,65	-
Nedves, ritkán száraz helyen (épület alapok)	XC2	C25/30	280	0,60	-
Mérsékelten nedves helyen, nagy relatív páratartalmú épületben, vagy a szabadban, esőtől védett helyen	XC3	C30/37	280	0,55	-
Váltakozva nedves és száraz, víznek kitett helyen	XC4	C30/37	300	0,50	-
3. Kloridoknak ellenálló beton és vasbeton szerkezetek					
Mérsékelten nedves helyen, levegőből származó kloridoknak kitett, de jégolvasztó sóknak ki nem tett, korrózióálló beton	XD1	C30/37	300	0,55	-

Nedves, ritkán száraz helyen, vízben lévő kloridoknak kitett, de jégolvasztó sóknak ki nem tett, korrózióálló beton (úszómedencék, ipari vizek hatása)	XD2	C30/37	300	0,55	-
Váltakozva nedves és száraz helyen, jégolvasztó kloridok permetének kitett korrózióálló beton (hídelemek, járdák, útburkolatok)	XD3	C35/45	320	0,45	Magyarországon a fagy/olvadási ciklusoknak és jégolvasztó sóknak kitett betonokat az XD3 környezeti osztály helyett az XF4 környezeti osztályba kell sorolni.

4. Tengervízből származó klorid által okozott korrózió

Magyarországon csak különleges esetben használatos környezeti osztály

5. Fagyálló beton és vasbeton szerkezetek

Függőleges felületű, mérsékelt víztelítettségű, esőnek és fagynak kitett, olvasztó sózás nélküli fagyálló beton	XF1	C30/37	300	0,55	Légbuborék-képző adalékszer nélkül készül a beton.

Függőleges felületű, mérsékelt víztelítettségű, fagynak és jégolvasztó sók permetének kitett fagyálló beton	XF2	C25/30	300	0,55	Levegőtartalom (képzett) legalább 4.0 térfogat%. Légbuborék- képző adalékszerrel készül a beton.
	XF2(H)	C30/37	300	0,55	Légbuborék- képző adalékszer nélkül készül a beton.
Vízszintes felületű, nagy víztelítettségű, esőnek és fagynak kitett, olvasztó sózás nélküli fagyálló beton	XF3	C30/37	320	0,50	Levegőtartalom (képzett) legalább 4.0 térfogat%. Légbuborék- képző adalékszerrel készül a beton.
	XF3(H)	C35/45	320	0,50	Légbuborék- képző adalékszer nélkül készül a beton.
Vízszintes felületű, nagy víztelítettségű, fagynak és jégolvasztó sóknak közvetlenül kitett, fagyálló beton (útburkolatok, híd pályalemezek)	XF4	C30/37	340	0,45	Levegőtartalom (képzett) legalább 4.0 térfogat%. Légbuborék- képző adalékszerrel készül a beton.
	XF4(H)	C35/45	340	0,45	Légbuborék- képző adalékszer nélkül készül a beton.

6. Talaj és talajvíz kémiai korróziójának ellenálló beton és vasbeton szerkezetek					
Agresszív talajjal vagy talajvízzel érintkező, enyhén korrózióálló beton	XA1	C30/37	300	0,55	Bármely MSZ EN 197-1:2000 szerinti CEM II jelű cement
Agresszív talajjal vagy talajvízzel érintkező, mérsékelten korrózió- és szulfátálló beton	XA2	C30/37	320	0,50	MSZ 4737-1:2002 szerinti MS jelű, mérsékelten szulfátálló cement
Agresszív talajjal vagy talajvízzel érintkező, erősen korrózió- és szulfátálló beton	XA3	C35/45	360	0,45	MSZ 4737-1:2002 szerinti S jelű, szulfátálló cement
7. Kopásálló beton és vasbeton szerkezetek					
Mérsékelten kopásálló, k 14/21 jelű beton	XK1(H)	C30/37	310	0,50	A homokos kavics, vagy zúzottkő vagy különleges adalékanyag a kopásálló-betonnak megfelelő legyen.
Kopásálló, k 12/18 jelű beton	XK2(H)	C35/45	330	0,45	
Fokozottan kopásálló, k 10/16 jelű beton	XK3(H)	C40/50	350	0,40	
Igen kopásálló, k 8/14 jelű beton	XK4(H)	C45/55	370	0,35	
8. Vízzáró beton és vasbeton szerkezetek					
Vízzáró beton	XV1(H)	C25/30	300	0,60	A homokos kavics szemmegoszlása a vízzáróbetonnak megfelelő legyen.
Fokozottan vízzáró beton	XV2(H)	C30/37	300	0,55	
Igen vízzáró beton	XV3(H)	C30/37	300	0,50	

Megjegyzések:

1. Egyes környezeti feltételeknek (kitéti osztályoknak) megfelelő betonok egyéb környezeti feltételeket is kielégítenek. Ilyen környezeti feltétel kombinációk a C 30/37 nyomószilárdsági osztályú betonok esetén például:
 - XC4, XD2, XF1, XA1, XV2(H);
 - XC4, XD2, XF1, XA2, ha a beton mérsékelten szulfátálló portlandcementtel (és folyósító adalékszerrel) készül.
2. A fenti, “A beton alkalmazhatósága az MSZ EN 206-1:2002 NAD (2004) szabvány környezeti feltételei (kitéti osztályok) szerint” című táblázat az MSZ EN 206-1:2002 NAD (2004) szabvány 1. és F1. táblázatainak összedolgozásával és a NAD (2003) nemzeti alkalmazási dokumentumban szereplő XN(H), X0b(H), X0v(H), XF(H), XK(H), XV(H) környezeti osztályokra vonatkozó, a hazai előírásokon alapuló kiegészítésekkel szerkesztett változat, amely a MSZ EN 206-1:2002 NAD (2004) szabványban a “NAD N1. táblázat” jelet viseli.
3. Az MSZ EN 206-1:2002 európai szabvány a tájékoztatásul szolgáló F. mellékletben azt írja, hogy “az F1. táblázat értékei azon a feltételezésen alapulnak, hogy a szerkezet tervezett élettartama 50 év. Az F1. táblázat értékei az EN 197-1 szabvány **CEM I** cementfajtájának és 20-32 mm legnagyobb névleges szemnagyságú adalékanyagának a felhasználására vonatkoznak. A legkisebb szilárdsági osztályok a víz-cementtényező és a **32,5** szilárdsági osztályú cementekkel készített betonok szilárdsági osztályai közötti összefüggésből származnak. A legnagyobb víz-cementtényezőre és a legkisebb cementtartalomra előírt határértéket minden esetben alkalmazni kell, míg a beton szilárdsági osztályának a követelményét kiegészítésként lehet előírni.”

Kifejezetten a **CEM I 32,5** típusú portlandcementek közé lényegében csak a különleges cementek, mint például a CEM I 32,5 R-S (régii S-54 350 pc) szulfátálló portlandcement tartozik, a szóban forgó táblázat alkalmazása mégis ajánlható (sőt alkalmazását Magyarországon a NAD kötelezővé is tette) más (különösen a CEM II 32,5 szilárdsági osztályú) cementekre is.

Idézzük a NAD nemzeti alkalmazási dokumentum idevágó bekezdését:

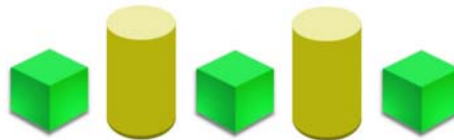
“Ha CEM 42,5 vagy CEM 52,5 jelű cementtel kell a betonkeveréket elkészíteni, akkor az F1. és a NAD F1. táblázatokhoz képest a beton nyomószilárdsági jele megnő (közelítőleg egy osztállyal CEM 42,5 cement, illetve két osztállyal CEM 52,5 cement felhasználásakor). Ennek ellenére sem szabad a cement adagolást az F1. és NAD F1. táblázatok szerinti megkövetelt cement mennyiség alá csökkenteni, és a víz-cement tényezőt az ezekben a táblázatokban szereplő megengedett víz-cement tényező fölé emelni.”

Budapest, 2002. szeptember 7. és kiegészítve: 2003. március 6.

A hivatkozott NAD magyar nemzeti alkalmazási dokumentum
nemzeti szabványként kerül bevezetésre MSZ 4798-1:2004 szám alatt.

Budapest, 2004. február 20.

[Lásd még a „Betonok környezeti osztályai” címmel, 2005 júliusában írt dolgozatot.](#)

Vissza a

[Noteszlapok abc-ben](#)

[Noteszlapok tematikusan](#)

tartalomjegyzékhez